

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 559. An donatio exigat insinuationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

primog. l. 4. c. 1. n. 8. Rebell. l. c. p. 2. l. 18. q. 3. Sanch. l. 4. mor. c. 41. n. 7. & de matr. l. 1. d. 6. n. 16. ex ea ratione, quod promissio (idem est de donatione) ante acceptationem nullam, etiam naturalem, pariat obligationem; cum non possit eam parere comparatione illius, cui nascitur gratam futuram. Ad hæc lex nulla, nec civilis nec canonica impediatur revocationem talis donationis. Ita Castrop. Verum videtur hæc ratio satis dilui per rationem allatam pro opposita sententia: cum intentio donantis feratur non in rem creatam, sed in Deum exemplo voventis elemosynam. Quod votum statim ante acceptationem hominis obligat. Ubi tamen ad verfarium negabunt paritatem, nimirum quod donatio immediate & principaliter fiat in gratiam hominis.

3. Limitatur secundò, ut non procedat in promissione & donatione facta civitati in reparationem ædificiorum, incendio, terræ motu, ruinâ destrutorum. Vel in opus à republica inchoatum promovendum in gratitudinem ob honorem à republica acceptum vel accipiendum, esto à republica necdum acceptata. *l. propter incend. l. casum. & toto fere tit. de pollicitatione.* & ita tenent Gl. in c. scimus. l. 2. q. 21. v. pollicitationem. Ant. Gomez. Tom. 2. c. 4. n. 2. & 3. Covar. in c. quamvis pactum. de pactis. p. 2. §. 4. n. 15. Molin. l. c. d. 263. Laym. l. 3. tr. 4. c. 1. n. 2. Reiffenst. b. t. n. 13. qui etiam hinc deducit argumentum ad ecclesias & causas pias; nimirum quod indignum videatur, ecclesias & causas pias in eodem genere minore privilegio & favore juris uti, quam causas profanas civitatis & reip. Veruntamen Castrop. l. c. n. 3. & citatus ab eo Less. l. 2. c. 18. du. 6. n. 40. in tantum tenent contrarium, in quantum asserunt, ex citatis pro hac limitatione legibus non colligi promissionem & donationem civitati factam esse validam & firmam, aut obligare promittentem vel donantem ad sui executionem ante acceptationem reipublicæ; sed solum ex eis colligi, non posse, neque expressè, neque tacitè revocari donationem, quæ revocatione impedita, & postmodum superveniente acceptatione civitatis, actio adversus donantem habetur ad rem promissam vel donatam tradendam, dum ante acceptationem solum datur actio contra pollicitatorem. Idem est de donatore, ne pollicitationem expressè vel tacitè revocet.

4. Limitatur tertio à Covar. l. c. n. 11. & 16. Gabr. Tom. 3. commun. tit. de verbor. obl. concl. 1. n. 69. Gutt. de juram. 1. part. c. 8. in fin. & c. 36. n. 4. Laym. l. c. n. 3. & aliis relatis à Sanch. de matr. l. 7. c. 3. n. 23. ut non procedat, dum juramentum adjectum promissioni vel donationi; eò quod hoc juramentum servari possit sine dispendio salutis æternæ, adeoque servandum. Verum hic quoque contrarium rectius tenere videtur Castrop. l. c. n. 6. (ubi etiam expressè de causa pia) cum Molin. de primog. c. 2. n. 65. Gutt. mutante sententiam in c. quamvis pactum. in secund. edit. n. 55. Sanch. l. c. n. 24. & plurimis aliis apud illos. Ex ea ratione, quod juramentum sequatur naturam primordiale actus, cui adhæret. *l. fin. c. de non numer. pecun. l. fin. ff. de his, qui satisdant. cog.* Actus autem promissionis & donationis imbibat in se conditionem; si promissarius vel donatarius acceptaverit: adeoque eandem imbibat quoque juramentum; & sic eo non obstante, possit donatio revocari ante acceptationem. Uti etiam non obstant clausula constituti aut reservatio fructuum in donatione apposita; cum tales clausulæ nihil operentur, nisi à

parte, in cuius favorem appositæ acceptentur. arg. *l. quod meo. §. si furiosi de acquir. possess.* Gutt. l. c. Molin. de primog. l. c. n. 63. Castrop. n. 7. citatis aliis.

Limitatur quarto à Molin. de primogen. l. c. n. 75. Sanch. l. 1. de matr. d. 6. n. 15. Paris. l. 1. conf. 77. n. 33. & aliis apud Castrop. n. 8. ut non procedat in donatione facta infanti; eò quod, cum is sit incapax acceptationis, donatio à lege videatur acceptata pro illo. arg. *l. jubemus c. de emancipat. liberor.* ubi emancipatio infantis absque ejus consensu valet, etsi aliis regulariter acceptatio emancipati requiratur. Verum hic iterum contradicit Castrop. eò quod cum citata lex seu solum loquatur in speciali casu, non sit ejus decisio, cum sit juris communis correctiva, ad alios casus extendenda. Sitque in emancipatione specialis ratio; utpote quæ inducitur à republica, ab eadem etiam absque consensu emancipati concedi possit. Et sic quoque apud eundem Covar. 1. var. c. 14. n. 13. Rebell. de obl. just. l. 18. q. 3. in fine. dum in hoc casu, ut promissio & donatio irrevocabilis censetur, requirunt acceptationem ab his, qui de jure acceptare possunt, intellige nomine infantis, quales sunt tutores illius.

5. Porro quod spectat modum acceptandi donationem absenti factam, tenetur donatarius, cui nuncius ad hoc specialiter destinatus donationem vel etiam donatum detulit, coram illo ipso nuncio præstare acceptationem, ita ut non sufficiat, si eam præstet coram aliis; cum hæc acceptatio sit quasi responsum quoddam offerenti datum, quod offerenti, & non aliis dandum. Less. l. c. n. 43. Sanch. l. c. d. 7. n. 35. Laym. l. c. c. 1. n. 5. Castrop. cit. p. 4. n. 4. Si verò donatio donatario infinuetur per literas, debet is donanti literas suæ acceptationis mittere; cum aliter non censetur illi respondere, & voluntatem suam cum eo conjungere. Sanch. Laym. l. cit. Castrop. n. 5. etsi Less. sentiat sufficere tunc in gratuitis donationibus acceptare coram aliis.

Quest. 558. An & qualiter de substantia donationis sit traditio donati.

REsp. Actualis datio seu traditio rei donatæ non est de essentia donationis. Muller. ad Stru. b. t. th. 5. lit. n. donatione enim simplice seu nuda promissione facta, à donatario acceptata, etiam ante rem traditam ei acquiritur jus & actio, vi cuius cogi potest donator ad rem donatam tradendam, etsi ante traditionem veram vel factam rei donatæ ejus dominium donatario non acquiratur, non secus, ac in venditione mutuo consensu contracta jus & actio, hinc mercedis tradendæ, illinc pretii solvendi nascitur, licet dominium rei venditæ non prius acquiratur emptori, quam traditio illius facta; cum traditionibus, non nudis pactis transferantur rerum dominia. juxta *l. 10. c. de pactis.* ita Pirh. b. t. n. 2. cum Azor p. 3. l. 11. tr. de donat. c. 5. q. 6. Claro, §. donatio. n. 1. & 6. & communi.

Quest. 559. An donatio exigat infinuationem.

REsp. primò: infinuatio (quæ juxta communem nihil aliud est, quam detractio donatoris, quæ is coram Judice seu in judicio declarat voluntatem suam donandi, & simul petit eam in acta ferri, & desuper scripturam confici. *l. donatio. in fine. l. in donationibus c. b. t. Clerus §. donatio. q. 15. n. 4. Azor. l. c. c. 6. q. 1. Pirh. b. t. n. 5.*) requiritur (non absoluto jure gentium, sed ex dispositione)

dispositione Juris civilis. Lauterb. *h. t.* §. 9.) hodie dum non nisi in donatione excedente 500. solidos, dum primitus requirebatur etiam in donatione excedente 280. & postmodum excedente 300. solidos. *L. sancimus. & l. penult. ff. h. t.* ita ut omnia hac solennitate talis summa excedens 500. solidos, (spectata tamen etiam in hoc cuiusque loci consuetudine, dum alicubi major summa in aliis minor permittitur, ut videre est apud Lauterb. §. 10.) sit ipso jure nulla. *Besold. p. 4. conf. 179. n. 47. Mantic. de ambig. conv. l. 13. tit. 34. n. 1. Lauterb. l. c. Pirh. l. c. non quidem in totum, sed quod ad summam, quæ excedit 500. solidos. L. penult. & l. sancimus. c. h. t. Pirh. l. c. Carpz. 7. F. p. 2. c. 12. def. 17. Fachin. l. 3. contr. 72. Lauterb. §. 15. eò quòd in iis, quæ dividi possunt, utile per inutile non vitiatur juxta reg. 37. Jur. in 6. Sed & cum plures donationes simul fiunt eidem personæ, quæ singulæ non excedunt dictam quantitatem, etsi simul sumptæ eam excedant, valent, si fiant diversis temporibus sine insinuatione; secus, si eodem tempore, etiamsi in instrumento insertum, tot esse donationes, quot res. *L. 34. c. h. t. Lauterb. l. c. Quin & licet eodem tempore factæ pluribus donataris; quia quòd ad quantitatem illam persona donatoris respicitur, ne ea depauperetur. de Lugo. de 7. & 7. d. 33. n. 153. Molin. de 7. & 7. tr. 2. d. 278. n. 21. Clar. l. c. g. 17. n. 14. Trentac. l. 3. tit. de donat. resol. 4. n. 5. Sichard. ad l. 1. c. h. t. & alii, quos citat & sequitur Lauterb. Ratio autem sic statuendi est; quia interest reipublicæ, ne cives cum ejus detrimento per istiusmodi effusas donationes ad egestatem redigantur, habeantque donatores spatium deliberandi & occurrendi fraudibus in istiusmodi magnis donationibus intervenire solitis. *L. 27. c. h. t. Lauterb. Pirh. ll. cit.***

2. Porro comprehenditur hic qualibet debiti certi & juris præsentis remissio, ita ut & ea egeat insinuatione, si debitum & jus excedat 500. solidos; quia talis remissio rationem & vim veræ donationis habet. *L. in adibus. L. Modestinus. L. quidam. ff. h. t. l. contra juris. ff. de pactis. L. simulier. ff. de condit. ob. caus. & ita docent Tiraq. de retr. act. §. 24. gl. 1. n. penult. Clar. §. donatio. q. 16. n. 3. Mol. d. 278. §. utrum autem, Covar. l. 2. var. resol. c. 4. n. 8. Castrop. tr. 32. d. 2. p. 23. §. 2. n. 2. qui etiam n. 3. id ipsum extendit ad plures remissiones eodem tempore factas, quæ non nisi simul sumptæ excedunt 500. solidos; eò quòd æquivalent pluribus donationibus. Contrarium sentientibus apud eundem Bart. in *L. Modestinus. ff. h. t. n. 1. Bald. in c. illud. c. de SS. Eccles. Sylv. V. donatio. 1. q. 7. Rebell. de obl. just. p. 2. l. 18. q. 6. n. 8. Non esse tamen opus insinuatione in cessione juris futuri excedentis 500. solidos; eò quòd juris quærendi cessione non sit donatio; cum hæc sit juris habitus in alium translatio, non quærendi repudiatio; cum communi tenent Molin. l. c. d. 279. circa finem. Less. l. 2. c. 18. n. 101. Castrop. l. c. n. 4. inde inferens, posse legatam & hereditatem sine insinuatione repudiari. Quod ipsum tenet de Lugo. l. c. d. 23. n. 160. cum aliqua tamen limitatione. Similiter remissionem pretii, vendendo rem minus justo pretio, dum remissum pretium excedit 500. solidos, non egeat insinuatione; eò quòd sit accessoria venditioni ejusque naturam sequatur. tenent Tiraq. in *L. si unquam. c. de donat. revoc. V. donatone largitus n. 4. Sanch. de mat. l. 6. R. P. Leur. Jur. Can. Lib. III.***

d. 1. n. 11. Covar. l. 2. var. c. 4. n. 8. Castrop. l. c. n. 5. contra Fachin. L. 2. c. 19. g. ult. & alios.

2. De cætero facta donatione ultra summam lege præscriptam citra insinuationem, posse donatarium tutâ conscientia etiam excessum illum retinere, donec à donante vel ejus hærede repetatur, vel Judicis sententia rescindatur donatio quò ad excessum, tradunt de Lugo. l. c. d. 33. n. 156. Molin. l. c. n. ult. (qui etiam testatur, hanc sententiam hodie usu moribusque receptam, quidquid sit de rigore juris) Less. l. 2. c. 18. n. 99. Castrop. tr. 32. d. 2. p. 28. §. 4. n. 2. Laym. l. 3. tr. 4. c. 12. n. 15. Pirh. h. t. n. 7. ex ea ratione, quòd talis donatio non censetur simpliciter irritata à lege civili; sed sub conditione, si donator illam revocaverit; adeoque valida sit in foro conscientia, & dominium translatum in donatarium, etsi revocabiliter; ac proinde retinere possit illum excessum, dum non repetitur. Idque quia retinet non tanquam proprium, sed tanquam alienum domino seu donatore non invito, ut Castrop. l. c. qui tamen ait secus esse, si constaret donatario eum invitum esse, non tamen repeteret, quia non auderet, vel ignoraret sibi competere facultatem repetendi; quia jam nullus adesset titulus illam retentionem cohonestans.

4. Observandum autem hic nomine solidorum subrogatorum veteribus solidis hodie dum juxta communiorem venire aureos Ungaricos seu ducatos. *Carpz. p. 2. c. 12. def. 12. Pirh. h. t. n. 5. Lauterb. §. 10. Nomine autem Judicis, coram quo facienda insinuatio, venit quicumque Judex, etiam incompetens, coram quo nimirum nec donator nec donatarius ratione domicili aut rei sitæ forum sortitur. *L. 27. & 30. c. h. t. Gail. L. 2. obs. 39. n. 28. Carpz. l. c. def. 18. Berlich. p. 3. concl. 4. n. 31. & alii, quos citat & sequitur Lauterb. §. 11. ex ea ratione, quòd insinuatio hæc non sit contentiosa, sed voluntaria jurisdictionis; eam non requiratur causæ cognitio. Quamvis quandoque speciali statuto aut consuetudine inductum, ut hæc insinuatio fiat coram Judice competente, uti in foro Saxonico observari testantur *Carpz. l. c. def. 19. Lauterb. §. 11. ut insinuatio donationis rerum immobilium fiat coram Judice; sub cujus jurisdictione bona illa sita. Contrarium tamen, nimirum debere eam fieri jure communi spectato, coram Judice supremo illius loci; nec fieri posse coram Judicibus inferioribus; ait Castrop. l. c. p. 23. §. 1. n. 6. Sed videtur loqui de jure communi regio Castellæ. Quin & plures AA. tutius existimant, fieri tales insinuationes coram ordinario & competente Judice ad præcavendas controversias; easque subortas facilius determinandas. Possent autem eam fieri coram solo Judice absentibus Scabinis & Assessöribus, affirmant Schueidevv. ad §. 3. Inst. h. t. Berlich. l. c. n. 12. & c. solam ejus præsentiam non sufficere, sed præsentiam quoque Actuarii necessariam esse, ut de voluntate Judicis appareat, quòd donationem in acta referri, & sic eam insinuari voluerit, ait *Carpz. cit. c. 12. def. 16. n. 9. & l. §. resp. 58. apud Lauterb. §. 12. ubi etiam, quòd alicubi insinuatio hæc fieri possit coram Schulteto & Scabinis paganis. Illud certum dicit Castrop. non sufficere fieri coram Tabellione & testibus. Ac denique posse eam fieri per intermedianam personam, puta, procuratorem, vel etiam per epistolam absque eo, quòd donantis & donatorii præsentia requiratur, verius censet Lauterb. §. 13. arg. *L. 1. §. 2. c. de procur. & reg. 68. de reg. Jur. in 7.*****

5. Resp. secundo: Ab illa insinuationis necessitate

tate excipiuntur, & absque ea valent varia donationes excedentes 500. solidos. Primò donationes, quæ privato fiunt à Principe vel Principi à privato. *L. 34. pr. h. t. L. 19. in fin. c. de SS. eccl. amb. item privato. c. h. t. de Lugo d. 32. n. 158. Castrop. l. c. §. 5. n. 4. Lauterb. §. 16. ubi etiam, quòd etli loquantur de Principe Imperatore, communiter tamen idipsum extendatur ad alios quoque Principes Imperii & status. Secundò, donationes rerum mobilium, quas Magistri seu duces militum faciunt militibus, tam de sua substantia, quàm ex spoliis hostium, sive in ipsa belli occupatione, sive in quibuscunque aliis locis degentibus. *L. 36. §. 1. c. h. t. de Lugo. l. c. Castrop. l. c. n. 5. Lauterb. l. c. Tertio donationes factæ alicui ad reparationem domus ruinâ vel incendio consumptæ. *cir. l. 36. §. 2. de Lugo Lauterb. ll. cir. Pirh. h. t. n. 6. Quarto pro redemptione captivorum, *cit. L. 36. idem. Quinto quæcunque donationes inter vivos in quacunque quantitate sine insinuatione factæ Ecclesiæ, monasterio aliive loco pio, aut cuiuscunque causæ piæ valent tam in foro conscientiæ quàm externo. *Molin. l. c. d. 279. de Lugo. de 7. §. 7. d. 23. n. 155. Haunold. de 7. §. 7. Tom. 3. tr. 9. c. 2. n. 155. Faber. in Cod. l. 8. tit. 34. def. 12. Tiraq. privil. 124. Clar. l. c. q. 17. n. 1. Pirh. h. t. n. 6. cum communi Theologorum, Canonistarum, Jurisconsultorum Catholicorum contra Zoëf. ad ff. h. t. n. 48. Lauterb. §. 16. Bachov. Bocer. Carpz. probatque hoc ipsum bene de Lugo ex eo, quòd, si insinuatione accessoria non sit in donatione facta ad redemptionem captivorum, reparationem domus dirutæ, facta Principi, facta à Magistro militum &c. ut dictum; multò minùs eam requirat donatio facta ad causas piæ, utpote magis favorabiles. Neque his obstant. *L. 19. c. de SS. eccl. l. 35. §. fin. c. h. t. quia à Jure Canonico non approbantur. Neque principes sæculares, ut bene Pirh. l. c. possunt quicquam statuere in præjudicium bonorum operum & salutis animarum, consiliorum Christi dicentis: *Vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, de Lugo. Pirh. ll. cir. præsertim, cum ratio quoque legum prohibentium donationes in magna quantitate hic cesset; dum temerarium non est aut prodigalitas spoliare se rebus suis ex pia causa; sed prudens, honestum & pium; ut Clarus *cit. q. 17. de Lugo l. c. Sextò valet etiam quòd ad excessum donatio excedens 500. solidos sine ulla insinuatione facta, si confirmata fuit juramento de ea non revocanda. de Lugo. d. 23. n. 155. Clar. §. donatio q. 18. Molin. d. 278. §. dubium autem. Less. l. 2. c. 18. du. 13. n. 99. Fachin. l. 3. controv. c. 83. Sa V. donatio. n. 1. Gutt. de juram. p. 1. c. 7. n. 2. Laym. l. 3. tr. 4. c. 12. q. 4. Rebell. de obl. just. p. 2. l. 18. q. 8. n. 5. & alii plures, quos pro hac communiore, ut ait, sententia citat Castrop. l. c. §. 3. n. 2. ex ea ratione, quòd juramentum non vergens in interitum salutis æternæ sit servandum; donare autem ultra summam à lege permissam non vergat in dictum interitum; cum nihil contineat bonis moribus naturalibus contrarium; alioquin nullo casu donatio supra legem præscriptam subsisteret. Neque enim dicta insinuatō à lege requiritur principaliter & directè ob utilitatem publicam, sed solum in consequentiam & secundariò; principaliter autem ob favorem donantium, ne domesticis fraudibus, præsertim junctarum personarum, prodigaliter donando depauperentur. *L. 27. h. t. Pirh. l. c. Nihilominus oppositam sententiam probabiliorē censet. Castrop. l. c. n. 3. citatis pro ea Bald. in l. 95. c. de SS. Eccles. Cuman.*********

in l. Modestinus ff. h. t. Salicet. in l. si quis pro redemptione. c. h. t. n. 5. Duen. reg. 224. l. 1. m. 5. & pluribus aliis. Idque ex contrario fundamento; nimirum quòd juramentum non sit vinculum iniquitatis, quale foret in præsentē casu; cum donare ultra summam à lege præscriptam sine insinuatione sit actus inutilis, irritus & legi adversus; adeoque juramentum de perseverando in tali actu vano & inutili sit juramentum rei iniquæ. His non obstante legem irritantem actum non prohibere directè illius executionem; cum jure ipso naturali nascatur ex tali lege irritante prohibitio; siquidem jus naturale dicitur, ne fiat actus vanus & inutilis, Verùm huic rationi id unicum obstare videtur, quòd apposito juramento purgetur vitium nullitatis, illudque habeat vim insinuationis. Quod num satis diluat Castrop. vide apud illum *cit. n. 5. in fine. Septimò donatio remuneratoria obsequiorum vel beneficiorum excedens 500. solidos non eget insinuatione. *Gail. l. 2. obs. 39. n. 24. Myning. cent. 4. obs. 74. Lauterb. §. 7. & AA. mox citandi. Nisi, ut Pirh. n. 6. cum Claro. l. c. q. 3. n. 3. §. 4. Zoëf. h. t. n. 43. Azor. p. 3. l. 9. de donat. c. 6. q. 4. & communi. Excedat multum merita; alioquin non erit donatio remuneratoria, sed merè liberalis; adeoque insinuatione egens. Cum tamen probatio meritorum & æqualitatis sit necessaria & sæpe difficilis, talem etiam donationem rectius insinuari, ait Lauterb. l. c. cum Carpz. p. 2. decis. 124. & Bocer. de donat. c. 12. Idem est de donatione reciproca, ut expressè Castrop. l. c. n. 7. utpote induente potius naturam permutationis quàm donationis, Item de donatione dotis vel ad nuptias, ut de Lugo d. 23. n. 161. cum communi. Et universim loquendo de omni donatione, quæ sit ob causam, v. g. ad malitiam, ad studia ex ea ratione omnibus his communi; nimirum, quia, ut dicitur. *L. hoc jure. §. sed & ha. quæ ob causam fiunt, non habent donationem, seu non propriæ & perfectæ donationes, quæ fiunt solum ob liberalitatem & munificentiam; ac proinde lex requirens insinuationem tanquam odiosa, utpote restringens liberam facultatem donandi, non sit extendenda ultra donationes propriè dictas, ut contra Fachin. l. 3. controv. c. 28. cum communi docent Gabr. commun. l. 3. tit. de donat. concl. Ant. Gomez l. 2. var. c. 4. n. 10. Clar. l. c. q. 16. n. 2. Molin. de primog. l. 2. c. 8. n. 15. §. seq. Molin. de 7. §. 7. tr. 2. d. 279. vers. donatio. Item Rebell. l. c. q. 6. Laym. l. c. Barbof. de potest. Episc. p. 2. alleg. 20. n. 18. & alii apud Castrop. l. c. iis inharrentem. Qui tamen n. 8. cum Molin. l. c. excipit donationem à filio factam patri tempore emancipationis; eò quòd hæc etsi videatur facta ob beneficium emancipationis, attendè tamen spectata non sit remuneratoria; cum hoc beneficium non relinquatur filio remunerandum, sed ipsa lege remuneratum sit medietate ususfructus bonorum adventitiorum filii; adeoque jam talis donatio eget insinuatione.***

6. Resp. tertio: De cætero huic insinuationi per legem præscriptæ à donatore renunciari nequit. *Molin. cit. d. 278. Gutt. de juram. 1. p. c. 7. Castrop. l. c. §. 3. n. 1. Sic doceri inquit ex omnium sententia. Pirh. h. t. n. 7. Lauterb. in ff. h. t. §. 19. & alii passim. Non tam ex ea ratione, ut vult Lauterb. quòd insinuatō illa requiratur, non tam propter privatum, quàm publicum interesse, quàm ex sequentibus, quas rectè adducunt Castrop. & Pirh. quòd nimirum licet lex illa insinuationis*

inducta sit principaliter in favorem donantis, det tamen formam actui, qui absque illa validus non est. *l. illud, c. de SS. eccles. l. sanctimus, e. b. t.* legibus autem inducentibus formam nostris actibus renunciari à privato non potest. Uti quis facere nequit, ut istiusmodi leges in suo testamento locum non habeant. *l. nemo potest, ff. de legat.* Sed neque in legibus prohibentibus est locus renunciacioni, *yubr. de fidejussorib. dotis. & ibi Gl. ordinar.* Ad hæc, si huic legi renunciari posset, corrueret profusus finis illius; cum eadem facilitate quâ quis inducitur ad donandum, induci posset ad renunciandum insinuationi. *Arg. l. simulier, c. ad Velleganum.*

Quæst. 560. Quotuplex sit donatio, & quinam donare possint aut prohibeantur.

1. Resp. Donatio latius accepta, prout nimirum comprehendit minus proprie dictas donationes, dividitur primò in verbalem & realem. Verbalis est nuda promissio seu conventio de dando; quâ quidem res per verba de præsentis alteri actu donatur, sed non traditur actu; quia fortè is, cui donatur, absens est, vel adhuc donanti necessaria est; unde est donatio imperfecta, improprie talis, & parum, ut *Castrop. l. c. p. 1. n. 7.* à promissione differens. Realis, quæ ipsa actuali datione perfecta est.

2. Secundò dividitur in eam, quæ simplex & absoluta est, absque omni conditione, temporis determinatione, modo & causa, purè ex liberalitate. Et hæc, si realis est, propriissimè est donatio. Et in illam, quæ fit sub conditione. V. g. dono tibi hunc equum, si salvus ex bello rediero; obligatque non nisi conditione impleta. Vel quæ fit sub certo modo; dum donatur quid in eum finem, ut rursus aliquid fiat. V. g. dono 100. florenos, ut impendas in pias causas; & hæc statim obligat, si fit realis, licèt modo non impleto revocari & donatum repeti possit. Vel quæ fit in certum diem aut tempus futurum. Quæ etsi acceptata revocari nequeat, res tamen non fit donatarii, nisi secuta traditione. Vel denique quæ fit ob causam, v. g. dotis, renunciacionis, mortis &c.

3. Tertiò dividitur in gratuitam, quæ ex mera liberalitate absque ulla obligatione Justitiæ aut gratitudinis procedit. Et in remuneratoriam, quæ fit titulo gratitudinis ob præcedentia merita debita. Quæ, ut subsistat, requiruntur sequentia. Primò ex parte donatarii, ut præexistant ejus merita, seu obsequia & beneficia digna remuneratione; cum remuneratio supponat, quod renunciandum est, dignum esse remuneratione. *arg. c. relatum de testam. Tiraq. ad l. si unquam, c. de revocat. donat. n. 79. & 80. Sanch. de mat. l. 6. d. 6. n. 6. Castrop. tr. 34. d. 11. p. 22. n. 2.* Et quidem debent esse merita singularia & habilia ad sustinendam donationem remuneratoriam, ita, ut non sufficiant quælibet merita seu officiosa & obsequialia. *Sanch. l. c. n. 5. Lauterb. b. 2. §. 17. citatis Brunem. ad l. fin. ff. de donat. inter vir. & uxor. Bachov. & alii.* Quod tamen debito modo & cum proportione intelligendum dicit. *de Lugo d. 23. n. 138.* nempe ut ad magnam insignemque remunerationem magna & insignia præcedant merita; ad minorem tamen sufficiant minora. Secundò requiritur, ut donatio æquivalet meritis, ne aliàs ex ea parte, quâ merita excederet, censeri non posset remuneratoria, sed liberalis donatio, & subjaceret insinuationi, si excederet 500. solidos juxta dicta *quæst. preced.*

R. P. Leur. Jur. Can. Lib. III.

Idque de stricta æquivalentia intelligunt *Surd. l. 2. conf. 164. n. 33. & Justitæ communiter, quos congerit Sanch. l. c. contrarium tamen tenent cum D. Thom. 2. 2. q. 106. a. 6. Aristotel. l. 5. Ethic. & Seneca. l. 2. de benef. c. 18.* eò quòd gratitudo, ex qua oritur remuneratio, postulet semper plus reddi quàm acceptum. Unde etiam, ut bene de Lugo *n. 140.* licèt ille excessus aliquo modo ex liberalitate procedat, adhuc tamen ad rationem donationis proprie talis, quæ est, ut sit merè gratuita, non accedit; cum ponatur ob aliam causam, quam ut liberalitas exerccetur, nempe ad satisfaciendum debito gratitudinis, quò, ut jam dictum, obligatur quis ad plus dandum quàm acceptum. In eo autem, quantus esse possit ille excessus, ut donatio non reflectat à remuneratoria proprie tali, & quo ad illum constituat donationem proprie talem, hoc est, merè gratuitam, profusus non conveniunt AA. ut videre est apud de Lugo *n. 159.* dum alii statuunt, posse donationem in dimidio excedere merita. Alii, ut *Nav. de reud. q. 1. n. 91. Barbof. in l. quæ dotis, ff. solut. matr. n. 6. Cened. Dian. &c. quorum sententiam probabilem judicat Sanch. l. c. n. 9. Verùm rectiùs sentiunt Sanch. n. 10. Tiraq. l. c. n. 84. & 86. Menoch. de arb. l. 2. cas. 132. n. 7. Mascard. de prob. concl. 186. de Lugo l. c. Castrop. l. c. n. 4. id relinquendum arbitrio prudentum, attentâ personâ donantis, qualitate, nobilitate, divitiis; cum majorem referre soleant remunerationem divites & nobiles, quàm pauperes & plebei. Item personâ donatarii & causâ, ob quam donatur. Tertiò requiritur, ut merita, quæ remunerantur, non fuerint aliàs debita, neque ex justitia, neque ex alia virtute; quia, si debita erant, fundare nequeunt debitum exigens remunerationem; ex ea ratione, quod remuneratio proprie tendat ad solvendum debitum; ubi autem merita præcedentia procedebant ex debito, non fundarunt debitum novum, sed extinxerunt debitum, quod jam erat. Neque enim ex eo, quòd quis solvit debitum, facit proprie debitorem illum, cui solvit debitum; alioquin non tam solveret, quàm crederet de novo & obligaret; adeoque, ut ponatur fundamentum novæ remunerationis, debet poni seu dari aliquid ultra quòd debebatur. Ita de Lugo *n. 137.* Quartò requiritur, ut donans exprimat se donare ob merita, ita ut si non exprimat illa intentio seu voluntas, utpote ex qua dependet donationem esse simplicem vel remuneratoriam, non sit remuneratio, astruit *Castrop. l. c. n. 3. citatis Barbof. ubi ante n. 78. & Sanch. l. c. n. 3.* quem tamen hoc requisitum rejicere testatur de Lugo *n. 136.* Verùm esto, id requiratur pro foro externo, quippe in quo, ut præsumatur donatio remuneratoria, merita præcedentia probari debent, (quæ probatio cum à jure non determinetur, qualis esse debeat, arbitrio prudentis remittitur) in foro tamen conscientie opus non est dicta expressione, sed sufficit, quòd donatario id constet, ut cum *Molin. Tom. 1. d. 244. §. quando constat. & Nav. insum. c. 17. n. 145.* tradit de Lugo *l. c.* Porro, num, cui prohibitum facere donationem proprie talem seu purè gratuitam, etiam eo ipso prohibitum sit facere donationem remuneratoriam, non convenit inter AA. ut videre est apud de Lugo *n. 130. qui n. 131. tenet negativam cum Molin. Tom. 2. d. 289. §. tertius. Sanch. l. c. n. 11. Dian. Tom. 1. tr. de relig. paupert. resol. 15. & 16. Sylv. Abb. Menoch. & aliis, probatque illam fusè ex variis textibus Juris.**

Ddd 2

4. Quar.